

Učebné osnovy – ETICKÁ VÝCHOVA

Názov predmetu	Etická výchova				
Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty				
Stupeň vzdelania	ISCED 2				
Dátum poslednej zmeny	5. 9. 2019				
UO vypracovali	Mgr. Bohumil Čechvala				
Časová dotácia					
Ročník	piaty	šiesty	siedmy	ôsmy	deviaty
Časový rozsah výučby / týž.	1	1	1	1	1
Časový rozsah výučby / roč.	33	33	33	33	33

Charakteristika predmetu

Etická výchova sa zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Prosociálne správanie je také správanie, ktoré prináša prospech druhej osobe alebo skupine osôb, nevyplýva z povinností a nie je sprevádzané očakávaním aktuálnej odmeny.

Ciele predmetu

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi,

- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Prierezové témy

Do obsahu predmetu Etická výchova sú zakomponované tieto prierezové témy:

- osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
- výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
- environmentálna výchova (ENV)
- ochrana života a zdravia (OZO)
- multikultúrna výchova (MUV)
- mediálna výchova (MDV)

Finančná gramotnosť (FIG)

NŠFG definuje finančnú gramotnosť ako „schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.“ K finančnému vzdelávaniu žiakov napomôže aj predmet etická výchova, kde finančnú gramotnosť zakomponujeme do týchto tematických celkov:

- Ekonomické hodnoty a etika (8. roč.)
- Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre (6.roč.)
- Pozitívne vzory v každodennom živote (5., 6. roč.)
- Masmediálne vplyvy (8., 9. roč.)
- Dobré meno a pravda ako etické hodnoty (8. roč.)
- Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine (7. roč.)
- Vzťah k chorým, starým, postihnutým ľuďom (7. roč.)

Kľúčové kompetencie

Vo vyučovanom predmete Etická výchova rozvíjame tieto kľúčové kompetencie:

A) sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou aj ústnou formou adekvátnou primárnemu
- stupňu vzdelávania
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi,
- učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu

B) kompetencia učiť sa

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov - uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok

C) kompetencia riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhuje riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápaným a spolupracujúcim) spôsobom

D) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere,
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti
- dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadi a postupmi pri spoločnej práci
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním
- prispieva k dobrým medziľudským vzťahom

E) kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr

F) kompetencie finančnej gramotnosti (ďalej FIG - finančná gramotnosť)

- finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí
- plánovanie a hospodárenie s peniazmi
- úver a dlh

Pedagogické stratégie – metódy a formy práce

Učiteľ používa rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia ...). Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je zážitkové učenie, ktoré učiteľ v jeho technikách, cvičeniach a aktivitách prispôsobuje veku žiakov a situácii v žiackom kolektíve.

Aktivity pomáhajú precítiť etické hodnoty, uľahčujú porozumieť normám, ktoré súvisia s očakávaným správaním, umožňujú nácvik zodpovedajúceho správania a prenos získaných skúseností do správania sa v reálnom svete.

Žiaci počas hodín ETV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali - sedenie v kruhu treba striedať s pohybovými cvičeniami na uvoľnenie i aktivizáciu dieťaťa.

Prostriedkom, ktorý učiteľ často využíva, je čítanie rozprávok, príbehov. Vhodné obrázky, audio i videonahrávky, CD – roomy môžu poslúžiť ako motivačný materiál. Deti v mladšom školskom veku radi kreslia a robia pohybové aktivity. Toto všetko sa dá zapojiť do vytvárania situácií, v ktorých sa uplatňujú formy zážitkového učenia.

Učebné zdroje

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Hodnotenie žiaka

Klasifikácia – v známke je zahrnutý výkon, ktorý žiak podal, dosiahnutá úroveň, prevedenie, snaha o zlepšovanie sa, aktivita, estetická realizácia, originalita, tvorivosť.

Obsahový a výkonový štandard

ETICKÁ VÝCHOVA 5. ročník					
Tematický okruh	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
Úvodná hodina	Úvodná hodina, oboznámenie s cieľmi EV	Priblížiť žiakom predmet EV, oboznámiť so systémom práce		1	OSR
Otvorená komunikácia	Zrakový kontakt, úsmev Ostatné prejavy neverbálnej komunikácie. Pozdrav, otázka, prosba. Poďakovanie, ospravedlnenie, pravda a lož. Rozhovor, scénka, počúvanie. Naviazanie dialógu, zázračné slová na udržanie priateľstva.	Verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejav úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky.	Žiak vie: -pozdraviť pri vstupe do miestnosti a odchode, pri rôznych príležitostiach -predstaviť seba aj iných -zoznámiť sa s neznámymi ľuďmi -vhodne používať zrakový kontakt, úsmev -pozorne počúvať druhých -nadviazať rozhovor a viesť ho -položiť vhodnú otázku -prečo sa má, kedy, komu ospravedlniť	8	MUV -spoznávanie kultúr iných krajín a národov -vyjadrovanie sa slušným spôsobom MDV zaobchádzanie s rôznymi druhmi médií a ich produktami OSR -rozvíjanie sebadôvery a sebareflexie

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba	Sami sa lepšími vidíme. Podpora sebaocenenia. Piesne o ľudskej dôstojnosti, hodnota človeka. Hra na práva v balóne, potenciality človeka. Oceňujem, že Vedieť sa vyrovnáť i s nedostatkom uznania. Anketa: "Aký som?"	Sebapoznanie sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich slabých a silných stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu.	Žiak vie: -rozpoznať svoje silné a slabé stránky -ctiť sám seba -vysloviť pochvalu -odpustiť sebe aj druhému -prijať názor iných	12	OSR -využívanie a upevňovanie svojich silných stránok,
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých	Strom "komplimentov". Pozitívne oceňovanie spolužiakov Recept na dobrého priateľa. Čo si na tebe cením. Pripisovanie pozitívnych vlastností.	Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učiteľia...), hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, verbálne a písomné vyjadrenie pozitív, reflexia nad dobrom, ktoré prijímame od	Žiak vie: -prejaviť uznanie spolužiakovi, učiteľovi -vytvárať pekné vzťahy medzi ľuďmi -podporiť zdravé sebavedomie kamaráta -prejaviť pozornosť a láskavosť starým a chorým -vyjadriť vďaku za pomoc aj ju poskytnúť		MUV -rozvíjanie medziľudskej tolerancie - spoznanie histórie, zvykov, tradícií iných národov a národností bezpečného správania sa na

	Antipatia, rasizmus.	iných. Úcta k postihnutým a chorým, starým ľuďom	-napísať poďakovanie -vyjadriť radosť, obdiv, súhlas, priateľstvo, rešpekt -pomôcť pri rôznych príležitostiach		cestách -pozorovanie a vyhodnocovanie svojho okolia z hľadiska bezpečnosti FIG
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva	Predstavivosť a obrazotvornosť Hudobná tvorivosť. Dokončenie príbehu. Hádanky, hry, hlavolamy. Riešenie problémov - drogy, choroby, znečisťovanie ŽP, gamblérstvo.	Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, literárna, prosociálna,...), radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre ľudí v núdzi,...	Žiak vie: -zhotoviť jednoduchý originálny darček a podarovať -vymyslieť a vyjadriť príbeh pantomímou -ilustrovať hudbu alebo rozprávku -vytvoriť zo zadaných predmetov výtvarné dielo -navrhnuť zábavu -pomôcť pri riešení úlohy spolužiakom -urobiť z častí celok -dotvoriť rozpracované dielo, presne odpozorovať -nezištne pomôcť	6	MDV -selektovanie vhodných programov TV, čítanie vhodných časopisov -získanie kultúrnych vedomostí, vytvorenie plagátu MUV -pripravenie a vedenie rozhovoru

Etické aspekty ochrany prírody	Vnímanie prírody, úcta ku všetkým formám života Ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie...) Účasť na akciách zameraný na ochranu prírody	Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu po nás), ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu v bežných životných situáciách (tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zapálené svetlo, ...).	Žiak vie: -tvorivo pristupovať k riešeniu problému -predniesť svoj názor na vzniknutú situáciu -dobrovoľne sa zapojiť do zberovej činnosti - odôvodniť šetrenie elektrinou a vodou - ovláda zásady správania v prírode -prejaviť radosť z pobytu v prírode -mať rád zvieratá a ochraňovať ich	6	ENV -zorganizovanie návštevy Arboréta -ochrana a tvorba životného prostredia, starostlivosť o okolie školy

ETICKÁ VÝCHOVA 6. ročník					
Tematický okruh	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
	Úvodná hodina, oboznámenie s cieľmi EV	Priblížiť žiakom predmet EV, oboznámiť so systémom práce		1	OSR
Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov	Druhy citov Spôsoby komunikácie citov Spôsoby komunikácie emócií Sebaovládanie Kultivovaný prejav City a príroda Výstupy projektu: Boj proti nepriateľom lesa	Žiak vie vysvetliť pojem city a základné členenie tých, čo sa spájajú s prežívaním pohody (radosť, nádej, istota, vďačnosť, láska...) a tie, čo sa spájajú city a príroda s prežívaním nepohody (hnev, neistota, neprijatie, smútok, odmietnutie...) -rozumie a vie vysvetliť vplyv citov na zdravie a výkonnosť človeka	socioafektívky -chápe dôležitosť vyjadrenia citov pre život -z vlastnej skúsenosti chápe, ako vplývajú city na zdravie a výkonnosť konatívny . chápe význam empatie vo svojom živote a je ochotný ponúkať ju iným - je schopný reflektovať na svojom živote - vie narábať s pojmovým aparátom, ktorý sa týka identifikácie citov (vie pomenovať rôzne spôsoby vlastného prežívania) - badať snahu vyjadrovať city zrozumiteľne a bez zraňovania iných	7	MUV MDV ENV OZO
Kognitívna a emocionálna empatia	Kognitívna a efektívna empatia Hry a cvičenia na rozvoj empatie Priятие a pochopenie druhého	Rozumie a vie vysvetliť vplyv citov na zdravie a výkonnosť človeka -rozumie a vie vyjadriť pojem empatie a jej význam v medziľudských vzťahoch	Socioafektívny : chápe význam empatie vo svojom živote a je ochotný ponúkať ju iným konatívny : v komunikácii badať prvky aktívneho počúvania a prejavu empatie	5	OSR MUV

	Tolerancia iných názorov Tolerancia inej rasy, náboženstiev				
Asertívne správanie	Pasívne a agresívne správanie Asertívne správanie Presadzovanie svojich názorov a postojov Ľudské práva Asertívne techniky pri sebapresadzovaní Riešenie konfliktov	Vie vysvetliť pojem „sebapresadenie“ a pozná jeho význam v medziľudských vzťahoch	Socioafektívny: je schopný reflektovať na svojom živote všetky tri formy správania - agresívne, pasívne a asertívne - chápe výhodnosť asertívneho správania pre ozdravenia a jasnosť vzťahov konatívny: je schopný komunikovať asertívne, hájiť si svoje právo, avšak vnímať a rešpektovať i oprávnený nárok iného	6	MUV OSR
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre	Napodobňovanie, imitácia, vzor, model Identifikácia, reálne a zobrazené vzory Idoly v umení Idoly v reálnom živote Miesto televízie v živote	Vie vysvetliť pojmy vzor, model, idol, ideál - vie rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory - vie uviesť aspoň dva negatívne a dva pozitívne príklady vzorov z histórie a z literatúry i zo svojho okolia	Socioafektívny: vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím Socio-efektívny: chápe pojmy vzor, model, idol vo svojom živote - cíti obdiv voči prosociálnym vzorom a chce sa im podobať konatívny: je schopný posúdiť a detronizovať svoj idol - prejavuje schopnosť mravného úsudku pri posudzovaní pozitívnych a negatívnych literárnych i historických vzorov	5	FIG OSR MDV MUV

Pozitívne vzory v každodennom živote	Pomoc, delenie Spolupráca, priateľstvo Môj vzor Môžem byť vzorom aj ja? Ako si predstavujem svoj budúci život	Vie vymenovať vlastnosti ľudí, ktorí môžu byť pozitívnym vzorom a vie aspoň dvoch takýchto ľudí identifikovať vo svojom okolí.	Socioafektívny: chápe dôležitosť Prítomnosti prosociálnych vzorov vo svojom živote - sám sa identifikuje s niektorými vlastnosťami svojich vzorov konatívny: pripúšťa možnosť byť potencionálnym vzorom a v tomto zmysle badať prvky väčšej zodpovednosti	5	OSR MUV
Prosociálne správanie	Hodnota priateľstva Solidarita medzi národmi, medzi ľuďmi Charita Prosociálne vzory	Rozumie a vie vysvetliť pojem prosociálne správanie (prejavené dobro vo vzťahu k inému človeku bez očakávania aktuálnej odmeny) - vie vymenovať niektoré druhy prosociálneho správania	Socioafektívny: z vlastnej skúsenosti si uvedomuje, čo je to nezištnosť pri konaní dobra - tešia ho rôzne druhy prijatého i vykonaného prosociálneho správania konatívny: badať rozvoj empatie ako predpokladu prosociálneho správania - je ochotný pomôcť, podeliť sa - vie prijať ponúkanú pomoc - participuje na tvorbe sociálnych projektov v triede, príp. v blízkom okolí	4	OSR MUV

ETICKÁ VÝCHOVA 7. ročník					
Tematický okruh	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
	Úvodná hodina, oboznámenie s cieľmi EV	Priblížiť žiakom predmet EV, oboznámiť so systémom práce		1	OSR
Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity	Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby	Žiak pochopí v čom spočíva veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, vie vyjadriť úctu k človeku. Pozná svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti. Žiak sa učí získať zdravé sebavedomie. Vie prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dokáže dávať iným. Vie byť sám sebou, vie obhájiť svoje práva a názory	Vie sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny. Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.	8	OSR MUV
	Rovnakú šancu dávať iným				
	Sebaúcta. Pozitívne a negatívne vlastnosti				
	Úcta k človeku				
	Poznať svoje silné a slabé stránky				
	Zdravé sebavedomie				
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	Prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe	Žiak získa nový vzťah k druhým, Učí sa vyjadriť svoj názor,	Rozvíja vlastnú identitu v interakcii s druhými, snaží sa ochotne odpúšťať a požiadať o odpustenie.	4	MUV
	Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory				
	Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie Rešpektovanie druhých				

	Ponúkание a prijímanie slobody Prijatie záväzku Vedieť povedať nie; Vedieť vysloviť sťažnosť	rešpektovať ponúkať a prijímať slobody ako predpoklad pre schopnosť preberať zodpovednosť.	Dokáže slobodne prijímať záväzky a získava vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách...).		OSR MDV
Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine	Aká je naša rodina Moja pozícia v rodine Funkcie rodiny Práva a povinnosti členov rodiny Moja budúca rodina Konflikty v rodine a ich riešenie	Žiak hlbšie pozná vlastnú identitu rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov...)	Uplatňuje sociálne zručností v rámci rodiny (byť empatickým, otvorené a citlivo komunikovať, byť asertívnym...) Robí reflexiu nad vlastnou kritickosťou v rodine. Učí sa Rešpektovať pravidlá hry (práva a povinnosti) v rodine.	6	FIG OSR
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti	Miesto sexuality v živote Pojmy priateľstvo, zamilovanosť, sex Citový svet človeka, sexuálna identita Počatie a prenatálny život Predpoklady harmonického	Žiak si rozvíja sexuálnu identitu. Dokáže chápať vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Buduje sa priateľstvo a láska. Utvára si predstavy o budúcom partnerovi. Chápe "Zázrak života" - počatie a prenatálny život	Utvára si predstavy o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Chápe rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Uvedomuje si riziká predčasného sexuálneho styku, jeho príčiny a dôsledky. Pozná pohlavné choroby a AIDS. Buduje si slobodu a zodpovednosť	8	MUV

	sexuálneho života Riziká predčasného sexuálneho života Pohlavné choroby a AIDS Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti		v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok.		OSR
Vzťah k starým, chorým a k osobám so špecifickými potrebami	Úcta k starším Úcta k mentálne, telesne postihnutým Riziká vývinu človeka Vplyv vonkajších a vnútorných faktorov na vývin človeka Môj vzťah k sociálne odkázaným ľuďom Záverečné opakovanie – opak. učiva 7. ročníka	Žiak si rozvíja s empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.	Žiak chápe potreby starých ľudí, Vie pochopiť ich bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.	6	FIG MUV OSR

ETICKÁ VÝCHOVA 8. ročník					
Tematický okruh	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
	Úvodná hodina, oboznámenie s cieľmi EV	Priblížiť žiakom predmet EV, oboznámiť so systémom práce		1	OSR
Zdroje etického poznania ľudstva	Etika - mravné hodnoty a normy, svedomie. Pozitívne vzory. Zdroje etického poznania: literatúra, náboženstvo, umenie a ľudová slovesnosť. Náboženstvá. Etické normy svetových náboženstiev. Kresťanstvo a jeho etické poslanstvo. Sekty.	- vie vysvetliť, čo je to mravná hodnota a mravná norma - pozná základné zdroje etického poznania ľudstva - identifikácia hodnôt verejného vzoru. - načrtnúť do zdrojov etických skúseností ľudstva. - poukáže na zhodné hodnoty ľudské a náboženské. - oboznámiť s mravnými hodnotami svetových náboženstiev. - kresťanské prvky v kultúre európskych národov. - nepodľahnúť psychickej manipulácii sekty.	- chápe význam svedomia vo svojom živote - prejavuje rozhodnutie pre dobro ako postoj - učí sa odbúravať predsudky medzi veriacimi a neveriacimi. Rešpektuje iné názory. - prispieva k porozumeniu, úcte a tolerancii voči nábožensky založeným ľuďom. - Zaujíma sa o zvyky na Slovensku.	7	MUV OSR
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém. Environmentálna výchova. Základy duševnej hygieny.	Pozitívny aspekt dôstojnosti ľudského života. - vie vysvetliť termín zdravie a starostlivosť o zdravie. - vie zdôvodniť tvrdenie, že zdravie je etická hodnota.	- chápe, čo v sebe zahŕňajú ochrana života a starostlivosť o zdravie. - chráni zdravie svoje i zdravie iných (oblečenie, jedlo, odpočinok, pohyb, stop drogám...) .	4	OZO OSR

	Niektoré problémy lekárskej etiky – eutanázia, génová manipulácia.	- vie, ako prekonávať stres a žiť v plnej pohode. - Vytvára si správny pohľad na interrupciu, eutanáziu, génovú manipuláciu.			MUV
Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života	Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života. Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo. Plánované rodičovstvo, "vedomé plodenie". Umelé prerušenie tehotenstva a možné následky. Poruchy sexuálnej orientácie, sexuálne trestné činy.	Poznáva hodnoty manželstva a rodiny. Rozvíjanie mravného úsudku a sebaovládania sexuálneho života. Prežíva mladosť ako prípravu na lásku. Pozná rôzne druhy antikoncepcie. Krása rozvíjajúceho sa života. Oboznamuje sa s poruchami psychosexuálneho dozrievania mládeže.	Oceňuje priority manželstva a rodičovstva. Definuje sexuálnu orientáciu, neodsudzuje. Kriticky hodnotí postoje zaujímajúce stanovisko k sexualite, k predčasnemu sexuálnemu styku. Pozná dôsledky nezodpovedného sexuálneho života.	5	MUV OSR
Ekonomické hodnoty a etika	Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ. Ekonomické cnosti. Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Keď sa drogy stanú súčasťou	Vzbudiť záujem o otázky národného hospodárstva a ekonómie. Čo znamenajú pre mňa peniaze? Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ. Rozvíjať ekonomické cnosti: sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť.	- chápe základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami. V materiálnej oblasti je rozvážny, nemá veľké nároky, učí sa chápať hodnotu peňazí. Poznáva banky a iné finančné inštitúcie.	6	FIG MDV OSR

	života. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa. Príroda, prírodné zdroje, globálne problémy.	Vie vymenovať „ekonomické cnosti“. Žiaci sa učia senzibilizácii pre otázky sociálnej etiky. Dokáže poukázať na krásu života bez drog. Poctivosť v skutkoch. Ekonomika a globálne problémy ľudstva.	- prejavuje solidaritu a pomoc Rozumie pojmom materializmus a konzumizmus. Dokáže vysvetliť cieľovosť hodnoty peňazí. Učí sa rozumne hospodáriť.		
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Česť, dobré meno, ublíženie na cti.	Učí sa rozvíjať mravný úsudok a pravdivosť. Hodnotí životné situácie, kedy je nesprávne nepovedať pravdu.	Uvedomuje si hodnotu pravdy, cti a dobrého mena. V komunikácii svoje názory a tvrdenia podkladá argumentmi a prijíma argumentáciu iných. Nevstupuje bezhlavo do kritiky iných, neohovára a neosočuje.	3	MUV OSR FIG
Zdravý životný štýl	Povedomie vlastnej hodnoty, rozvíjanie skromnosti, čistota zmýšľania, rečí, prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom, kultivované vyjadrovanie svojich citov. Zmysluplné využitie voľného času.	Pozná zásady, ktoré sa súvisia so zdravým životným štýlom a vie ich vysvetliť. Vie popísať význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom. Voľný čas využíva vyvážené na zábavu, na pomoc, na prehlbovanie vzťahov, na	Chápe dôležitosť zdravého životného štýlu aj vo svojom živote. Vo svojom živote uplatňuje zásady zdravého životného štýlu. Má svoje koníčky a vie o nich so záujmom hovoriť. Voľný čas využíva vyvážené na zábavu, na pomoc, na prehlbovanie vzťahov, na svoje záujmy.	3	OZO ENV OSR MUV

	Závislosti - poukázat na škodlivosť závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú život – fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie, sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť	svoje záujmy. Vie, čo spôsobuje závislosti v živote mladého človeka. Pozná škodlivosť závislosti od fajčenia, alkoholu, omamných látok, hracích automatov, televízie, internetu, sexu, siekt, skupín orientovaných na rasovú neznášanlivosť.	Uvedomuje si množstvo ponúk na závislosť. Reflektuje mieru vlastnej slobody od rôznych závislostí. Na ponuky k neviazanej zábave alebo iným druhom závislostí odpovedá – „nie“.		
Masmediálne vplyvy	Reflektovať vplyv masmédií	prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov, analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.	Túži zostať slobodným. Je schopný posúdiť mieru pri rôznych ponukách zábavy. Akákoľvek neznášanlivosť voči osobám alebo skupinám osôb je mu cudzia.	1	MDV
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolání	Dobré vzťahy v škole, v zamestnaní a v povolání. Národné uvedomenie. Demokratické občianstvo. Upevnenie vedomostí z etickej výchovy.	Riešenie životných situácií, vytvárať výchovné spoločenstvo. Záujem o národné povedomie. Sebahodnotenie, reflexia skupiny.	Sústredzuje pozornosť na tvorivé riešenie problémov v skupine a v škole i v bežnom živote. Berie do úvahy demokratickosť. Asertívne vyjadruje svoj postoj, dokáže povedať nie. Utvrďuje si obsah učiva 8. ročníka.	3	OSR MUV

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
Úvodná hodina, oboznámenie s cieľmi EV	Priblížiť žiakom predmet EV, oboznámiť so systémom práce		1	OSR
Prehlbovanie komunikačných schopností	počúvanie dialógu, diskusia, hodnotiace postoje, vyjadrenie a prijatie komplimentu, riešenie konfliktov, asertívne správanie, kompromis	-zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii -vymedziť zásady dialógu -uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu -objasniť efektívne riešenie konfliktu -vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení konfliktov	7	OSR MUV
Zdravý životný štýl.	ochrana života, zdravie psychické a fyzické, práca, voľný čas, zdravý životný štýl v konzumnej spoločnosti, vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, zodpovedný sex, ostych, intimita, hygiena, otvorenosť pre vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu, cieľavedomosť, prosociálnosť	-identifikovať znaky zdravého životného štýlu -posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami -rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania -uznávať potreby ochrany svojho zdravia a zdravia iných -vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle	9	MDV OZO OSR
Závislosti	závislosti sekty a kulty sloboda od závislosti a zdravý životný štýl	-identifikovať typy závislostí -diskutovať o škodlivosti siekt -objasniť dôležitosť zodpovednosti pri ochrane pred závislosťami	8	OZO MUV OSR
Masmediálne vplyvy	masmédiá a ich posolstvo typy mediálnych produktov kritický divák	-diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov -analyzovať prvky mediálneho produktu	8	MDV OZO

	užívanie internetu sociálne siete	-vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom -zostaviť zoznam zásad kritického diváka -zhodnotiť prínos médií v živote človeka -vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu -diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu		
--	--------------------------------------	--	--	--